

„Koncepcja rozwoju terenów zieleni w Toruniu”

Autorzy:

mgr inż. arch. kraj. Olga Lewandowska-Szelągowska

mgr inż. arch. kraj. Dorota Nitecka-Frączyk

mgr inż. arch. kraj. Agnieszka Tkaczyk

Zespół Zadaniowy Urzędu Miasta Torunia współuczestniczący w opracowaniu:

Wydział Środowiska i Zieleni

Tomasz Kozłowski – Kierownik Referatu Kształtowania Zieleni

Elżbieta Adamiak – Główny specjalista ds. zieleni

Toruń 2018

WPROWADZENIE

Tworzenie terenów zieleni to proces wieloletni i nieprzerwany. Tereny zieleni wymagają nie tylko logicznego umiejscowienia zgodnie z potrzebami i możliwościami, ale stałej pielęgnacji. Od momentu planowania i zakładania terenów zieleni do ich stanu docelowego może upłynąć nawet kilkanaście lat. Planując nasadzenia należy przewidywać ich docelową wielkość i formę, ale także konieczność całorocznej konserwacji i możliwość niespodziewanych zmian - otoczenia, potrzeb lokalnych i samych roślin. Biorąc pod uwagę dynamikę rozwoju miasta, długotrwałość procesu tworzenia terenów zieleni oraz zmienność potrzeb i oczekiwań społecznych, cele i zadania wykonawcze planuje się na określone przedziały czasowe. Zadaniem „Koncepcji rozwoju terenów zieleni w Toruniu” jest określenie wizji - oczekiwań, jakie stawiane są zielonej przestrzeni miasta, a także opisanie stanu idealnego jaki chcemy osiągnąć. Następnie po przeanalizowaniu stanu istniejącego i potencjału zieleni w mieście określona została najlepsza droga, która doprowadzi do realizacji nakreślonej wizji.

Opracowanie składa się z trzech części:

- I. **ZAGADNIENIA FORMALNO – PRAWNE** tj. podstawa prawna opracowania, metodyka, struktura dokumentu, przyjęte założenia, definicje, typologia terenów zieleni, itp.
- II. **DIAGNOZA STANU TERENÓW ZIELENI**, tj. opis istniejących terenów zieleni, ich znaczenie, potencjał, problemy, zagrożenia, potrzeby rekreacyjne, szanse rozwoju z podziałem na różne rodzaje zieleni (leśną, parkową, przyuliczną, osiedlową i prywatną ogólnodostępną, chronioną, itp.) uwzględniającą w szczególności tereny zarządzane przez GMT tj.: parki, skwery, zieleńce, pasy drogowe, rekreacyjne tereny leśne i cmentarze komunalne.
- III. **„PROGRAM ESTETYZACJI I UATRAKCYJNIENIA TERENÓW ZIELENI”** tj. kompleksowy program docelowej organizacji zieleni miejskiej zarządzanej przez Gminę Miasto Toruń, obejmujący parki, skwery, zieleńce, wybrane pasy drogowe oraz leśne tereny rekreacyjne w mieście, uwzględniający m.in. opracowanie wytycznych do kształtowania i rozwoju poszczególnych typów terenów zieleni, opracowanie standardów ich zakładania i pielęgnacji oraz wskazanie miejsc nowatorskiego zagospodarowania, m.in. na kwietne klomby i nasadzenia krzewów, pnączy, drzew oraz elementów małej architektury, w ramach katalogu standardowych rozwiązań projektowych.

STRUKTURA DOKUMENTU

CZĘŚĆ I. ZAGADNIENIA FORMALNO-PRAWNE

1. Przedmiot opracowania
2. Podstawa opracowania
3. Cele opracowania dokumentu i przyjęte założenia
4. Zakres opracowania
5. Metodyka opracowania
6. Definicje i skróty stosowane w dokumencie

CZĘŚĆ II. DIAGNOZA STANU TERENÓW ZIELENI

1. Wprowadzenie
2. Analizy funkcjonalno przestrzenne
3. Analizy uwarunkowań historycznych i kulturowych
4. Analizy przyrodnicze
5. Analizy społeczno - demograficzne
6. Analizy formalno prawne
7. Analizy organizacyjne i ekonomiczne
8. Analiza SWOT
9. Podsumowanie przeprowadzonych analiz
10. Wytyczne do koncepcji:

CZĘŚĆ III. PROGRAM ESTETYZACJI I UATRAKCYJNIENIA TERENÓW ZIELENI

III.1 KIERUNKI ROZWOJU I ZARZĄDZANIA TERENAMI ZIELENI

1. Wprowadzenie
2. Ogólne zasady kształtowania systemów zieleni publicznej Torunia
3. Kierunki rozwoju terenów zieleni publicznej
4. Zarządzanie terenami zieleni

III.2 STANDARDY ZAKŁADANIA I UTRZYMANIA TERENÓW ZIELENI

1. Wprowadzenie
2. Zakres stosowania standardów
3. Standardy zakładania i pielęgnacji terenów zieleni - klasyfikacja
4. Zakładanie i pielęgnacja terenów zieleni

III. 3 KATALOG STANDARDOWYCH ROZWIĄZAŃ PROJEKTOWYCH

1. Wprowadzenie
2. Parki [ZP]
3. Zieleńce [ZZP]
4. Skwery [ZZP]
5. Zieleń przyuliczna [ZK]
6. Parki ekologiczne [ZPE]
7. Zieleń forteczna [ZPF]
8. Zieleń starego miasta [ZSM]
9. Lasy parkowe [ZLP]
10. Zieleń towarzysząca zabudowie [ZPMU]
11. Cmentarze [ZC]
12. Ogrody działkowe [ZD]
13. Zieleń nieurzędzona [ZN]
14. Las[ZL]

CZĘŚĆ I
„Zagadnienia
formalno-prawne”

w ramach dokumentu:
„Koncepcja rozwoju terenów zieleni
w Toruniu”

Autorzy:

mgr inż. arch. kraj. Olga Lewandowska-Szelągowska

mgr inż. arch. kraj. Dorota Nitecka-Frączyk

mgr inż. arch. kraj. Agnieszka Tkaczyk

Toruń 2018

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

1.	PRZEDMIOT OPRACOWANIA.....	6
2.	PODSTAWA OPRACOWANIA	6
3.	ZGODNOŚĆ DOKUMENTU Z DOKUMENTAMI EUROPEJSKIMI, KRAJOWYMI, REGIONALNYMI ORAZ POLITYKAMI MIEJSKIMI.....	6
4.	CELE OPRACOWANIA DOKUMENTU I PRZYJĘTE ZAŁOŻENIA.....	7
4.1.	Wizja - Cel główny	7
4.2.	Cele szczegółowe.....	7
5.	ZAKRES OPRACOWANIA.....	7
5.1.	Zakres terytorialny:.....	7
5.2.	Zakres merytoryczny:.....	7
5.3.	Zakres czasowy:.....	8
6.	METODYKA OPRACOWANIA	8
7.	DEFINICJE I SKRÓTY STOSOWANE W DOKUMENCIE	9
8.	TYPOLOGIA TERENÓW ZIELENI	9
9.	Indeksy i spisy:.....	13

1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest „Koncepcja rozwoju terenów zieleni w Toruniu” wraz z opracowaniem „Programu estetyzacji i uatrakcyjnienia terenów zieleni miasta Torunia”.

2. PODSTAWA OPRACOWANIA

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane w oparciu o umowę nr 1/KTZ/2017 zawartą w dniu 02.10.2017 r. w Urzędzie Miasta Torunia z siedzibą przy ul. Wały Gen. Sikorskiego 8, w Toruniu.

Uwzględniono również istotne dokumenty strategiczne, związane z tematyką kształtowania terenów zieleni miejskiej, polityki a także przepisy prawne oraz wytyczne. Zostały one omówione w dalszej części opracowania. Przytaczano je w odpowiednich odniesieniach, w formie przypisów, przy omawianiu poszczególnych zagadnień.

3. ZGODNOŚĆ DOKUMENTU Z DOKUMENTAMI EUROPEJSKIMI, KRAJOWYMI, REGIONALNYMI ORAZ POLITYKAMI MIEJSKIMI

Niniejszy dokument jest spójny z dokumentami europejskimi i krajowymi¹, a także z programami regionalnymi i miejskimi. Przy jego opracowaniu uwzględniono w szczególności:

- Plan Zarządzania Krajobrazem - *Landscape Management Plan*²;
- Studium historyczno-konserwatorskie zewnętrznego pierścienia dawnej twierdzy Toruń³;
- Koncepcję funkcjonalno - przestrzenną obejmującą rejon Parku Fortecznego Winnica z Fortem I w Toruniu⁴;
- Diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Torunia, Toruń 2016⁵;
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Torunia na lata 2007 - 2015⁶;
- Miejskowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia, 2004⁷;
- „Program zagospodarowania nabrzeży Wisły pod kątem rozwoju żeglugi pasażerskiej i turystycznej, kształtowania sportów wodnych oraz turystyki i rekreacji

1 Wykaz źródeł na końcu tomu

2 Chrzęszczyk M, Szymańska T, Plan Zarządzania Krajobrazem (Landscape Management Plan) http://mpu-torun.pl/wp-content/uploads/pdf/PlanzarzadzaniakrajobrazemLMP1dokument/CZESC_L_-_OPISOWA_CALOSC.pdf, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu

3 Biskup K., Narębska B., Narębski L., Studium historyczno-konserwatorskie zewnętrznego pierścienia dawnej twierdzy Toruń, mpis (mpis: Urząd Konserwatora Miejskiego w Toruniu, Gdańsk-Kalisz-Toruń 1993)

4 Cetkowski W. Koncepcja funkcjonalno - przestrzenna obejmująca rejon Parku Fortecznego Winnica z Fortem I w Toruniu, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu, Toruń 2007

5 Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Torunia, Toruń 2016

6 Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Torunia na lata 2007 - 2015, Uchwała Nr 903/14 Rady Miasta Torunia z dnia 13.11.2014r. Uchwała Nr 624/09 Rady Miasta Torunia z dnia 27 sierpnia 2009r.

7 Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu, 2004

wodnej” - w rejonie nadbrzeży Wisły, w granicach miasta Torunia (obszar objęty programem „Przywrócenia Wisły miastu”)⁸

- Strategia rozwoju miasta Torunia do 2020 r.⁹;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Torunia, Uchwała Nr 1032/06 Rady Miasta Torunia z dnia 18 maja 2006 r.¹⁰.

4. CELE OPRACOWANIA DOKUMENTU I PRZYJĘTE ZAŁOŻENIA

4.1. Wizja - Cel główny

„Stworzenie spójnego systemu terenów zieleni Torunia, poprzez realizację koncepcji rozwoju terenów zieleni, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy jakości terenów zieleni miejskiej w formie „Programu estetyzacji i uatrakcyjnienia terenów zieleni Torunia”

Spójna koncepcja rozwoju terenów zieleni pozwoli wprowadzić rozwiązania, które przyczynią się do powstania modelowych standardów kształtowania poszczególnych typów terenów zieleni. Koncepcja została poprzedzona wnikliwą diagnozą stanu terenów zieleni miejskiej, co pozwoliło określić cele szczegółowe.

4.2. Cele szczegółowe

1. *„Zachowanie, rozwój i tworzenie nowych terenów zieleni publicznej, poprzez wdrożenie założeń LMP”*
2. *„Podniesienie jakości zakładania i utrzymania terenów zieleni, poprzez wprowadzenie „Standardów zakładania i utrzymania szaty roślinnej terenów zieleni”*
3. *„Zwiększenie bioróżnorodności ekosystemów miejskich, poprzez wyznaczenie terenów kluczowych dla ochrony bioróżnorodności – Parki ekologiczne”*
4. *„Ułatwienie zarządzania terenami zieleni, poprzez stworzenie bazy terenów zieleni i wsparcie jednostki koordynującej”.*

5. ZAKRES OPRACOWANIA

5.1. Zakres terytorialny:

Zakres terytorialny opracowania obejmuje cały obszar w granicach administracyjnych miasta Torunia, wraz ze wskazaniem powiązań przyrodniczych i funkcjonalnych z gminami sąsiednimi.

5.2. Zakres merytoryczny:

I. Zagadnienia formalno-prawne

II. Diagnoza stanu terenów zieleni

III. Program estetyzacji i uatrakcyjnienia terenów zieleni

8 „Program zagospodarowania nadbrzeży Wisły pod kątem rozwoju żeglugi pasażerskiej i turystycznej, kształtowania sportów wodnych oraz turystyki i rekreacji wodnej” - w rejonie nadbrzeży Wisły, w granicach miasta Torunia (obszar objęty programem „Przywrócenia Wisły miastu”)

9 Strategia rozwoju miasta Torunia do 2020 r. Uchwała nr 935/2010 Rady Miasta Torunia z dnia 4.11.2010 r

10 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Torunia, Uchwała Nr 805/2018 Rady Miasta Torunia z dnia 25 stycznia 2018r.

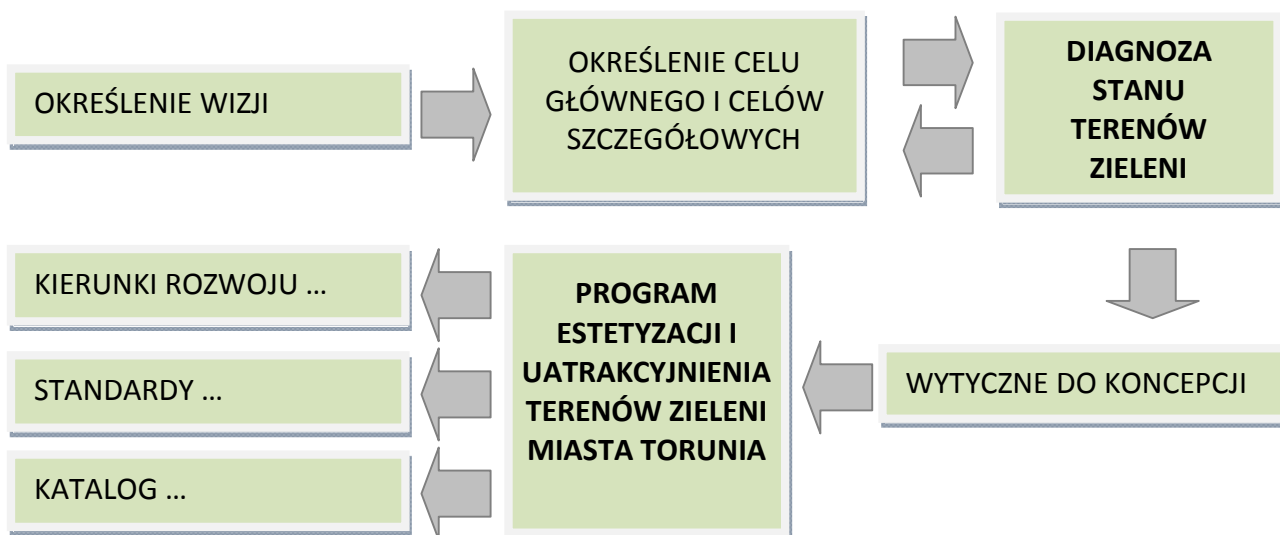
- III.1. Kierunki rozwoju i zarządzania terenami zieleni
- III.2. Standardy zakładania i pielęgnacji szaty roślinnej terenów zieleni
- III.3. Katalog standardowych rozwiązań projektowych

5.3. Zakres czasowy:

Dokument jest opracowany na lata 2018-30. Przyjęto trzy etapy realizacji zapisów dokumentu:

- I etap obejmujący lata 2018-2020
- II etap obejmujący lata 2020-2025
- III etap obejmujący lata po roku 2025.

6. METODYKA OPRACOWANIA

WIZJA - formuła określająca stan pożądany terenów zieleni cz. I

OKREŚLENIE CELÓW - określenie celów głównych i szczegółowych umożliwiających realizację WIZJI cz. I

DIAGNOZA - inwentaryzacja i analiza stanu istniejącego terenów zieleni oraz potencjału zasobów cz. II

WYTYCZNE DO KONCEPCJI - założenia realizacyjne i określenie standardów. cz. II

PROGRAM ESTETYZACJI I UATRAKCYJNIENIA TERENÓW ZIELENI MIASTA TORUNIA - poszczególne zadania do zrealizowania, wytyczne szczegółowe i propozycje rozwiązań. cz. III

KIERUNKI ROZWOJU ... - Kierunki rozwoju i zarządzania terenami zieleni cz. III.1

STANDARDY ... - Standardy zakładania i pielęgnacji szaty roślinnej terenów zieleni cz. III.2

KATALOG ... - Katalog standardowych rozwiązań projektowych cz. III.3

7. DEFINICJE I SKRÓTY STOSOWANE W DOKUMENCIE

GIS –(ang. *Geographical Information Systems*), systemy informacji geograficznej lub systemy informacji przestrzennej;

GMT - Gmina Miasta Toruń;

MKZ - Miejski Konserwator Zabytków;

MPU - Miejska Pracownia Urbanistyczna;

MZD - Miejski Zarząd Dróg;

WGK - Wydział Gospodarki Komunalnej;

WGN - Wydział Gospodarki Nieruchomościami;

WKZ - Wojewódzki Konserwator Zabytków;

WSiR - Wydział Sportu i Rekreacji;

WŚiZ - Wydział Środowiska i Zieleni.

Infrastruktura społeczna - obiekty budowlane, w których są prowadzone usługi społeczne lub kulturalne, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa, oświaty i nauki, sportu, opieki społecznej i ochrony zdrowia, a także tereny zieleni publicznej;

Jednostka urbanistyczna - obszar miasta cechujący się zauważalną jednorodnością funkcjonalno-przestrzenną, wyznaczony w obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego m. Torunia (patrz hasło: SUIKZP). W w/w dokumencie wyodrębniono 20 jednostek urbanistycznych, a podziału dokonano w oparciu o indywidualne cechy struktury przestrzennej i zróżnicowane zagospodarowanie poszczególnych obszarów miasta.

Landscape Management Plan (Plan Zarządzania Krajobrazem)

SUIKZ - Studium uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Torunia¹¹

MPZP - Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Urzędowe części miasta - miasto Toruń jest podzielone na 24 części. Obecnie obowiązujący podział miasta został ustalony w 2005 roku przez Radę Miasta i zaakceptowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Ze względu na dostępność danych, w niniejszym opracowaniu, na potrzeby analiz przyjęto podział miasta na jednostki urbanistyczne.

TZ - typy terenów zieleni w zależności od pełnionych funkcji i sposobu zagospodarowania zgodnie z typologią zawartą w Tabeli 1.

8. TYPOLOGIA TERENÓW ZIELENI

Przyjęta w niniejszym dokumencie typologia ma charakter indywidualny, odpowiadający specyfice terenów zieleni Torunia i na niej oparto dalsze prace i ustalenia. Dla poszczególnych typów przyjęto własny zestaw oznaczeń jednolity w skali całego miasta, bardziej szczegółowy niż klasyfikacja stosowana w SUIKZP, odrębny w stosunku do klasyfikacji terenów zieleni używanej w obowiązujących MPZP i GUS

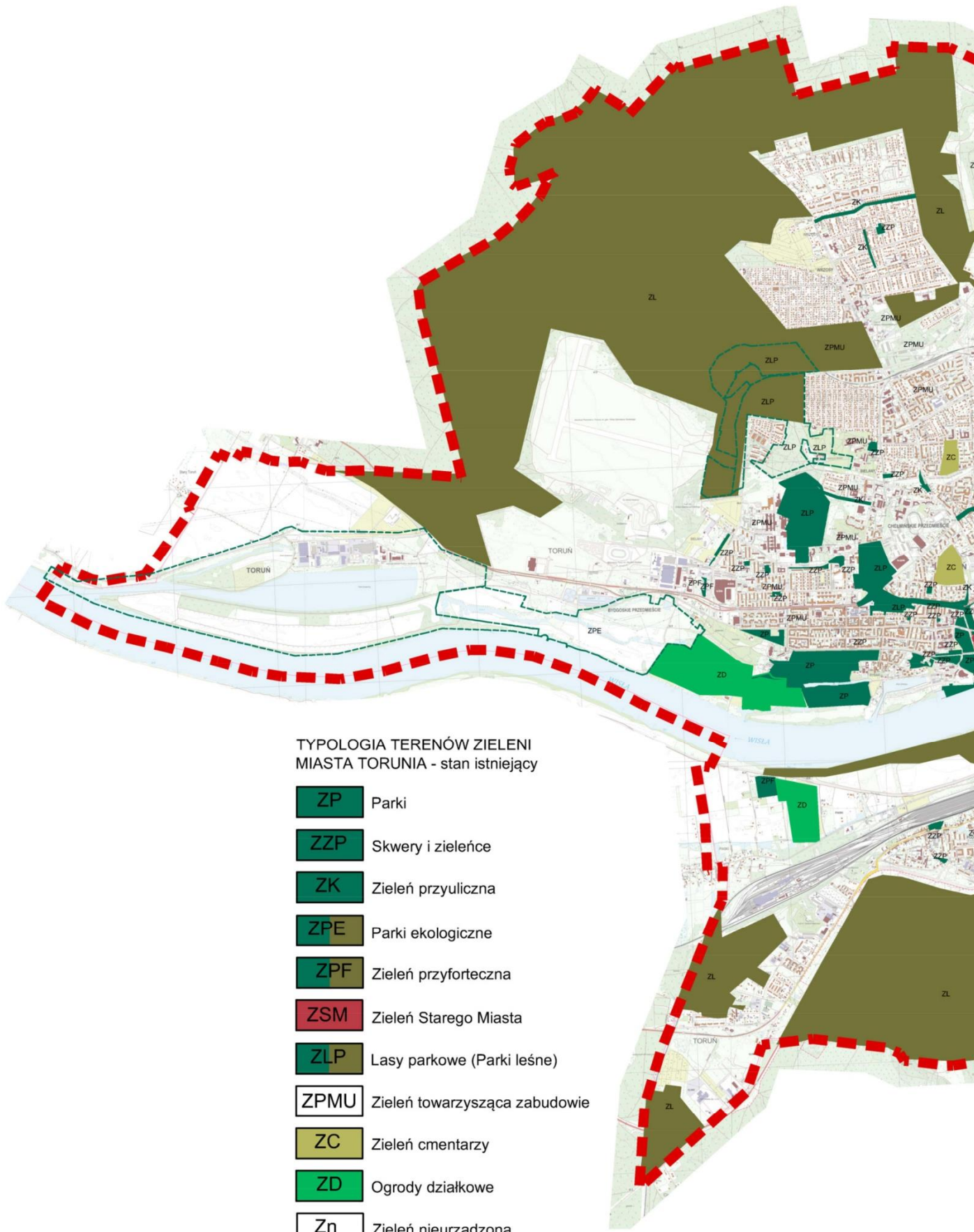
¹¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Torunia, Uchwała Nr 805/2018 Rady Miasta Torunia z dnia 25 stycznia 2018r.

Tabela 1 Typologia terenów zieleni Torunia

Typologia terenów zieleni Torunia [TZ]		
Nazwa/Kolor na mapie:	Status terenu:	Opis:
Tereny zieleni urządzonej		
Parki [ZP]	Tereny zieleni publicznej	Parki miejskie - ogólnodostępne tereny zieleni miejskiej powyżej 2ha, pełniące złożone funkcje rekreacyjne i estetyczne oraz funkcje ekologiczne. Są to tereny posiadające obecnie status parku miejskiego zarządzane przez GMT, jako parki, a także parki na terenach osiedlowych, dające się wyodrębnić z przestrzeni osiedli, jako samodzielne tereny zieleni.
Skwery i Zieleńce [ZKP]	Tereny zieleni publicznej	Skwer - Ogólnodostępny teren zieleni o powierzchni do 0,5 ha, pełniący głównie lokalne funkcje estetyczne oraz ekologiczne. Zieleńce - Ogólnodostępny teren zieleni o powierzchni do 2ha, pełniący lokalne funkcje rekreacyjne, estetyczne, ekologiczne oraz wzbogacony o elementy wypoczynkowe, tj.: place zabaw i inne urządzenia rekreacyjne – siłownie plenerowe, małe boiska, psie wybiegi, miejsca do siedzenia, dekoracyjną zieleń urządzoną, a także zieleń ochronna pomników przyrody, jeżeli występują, pomniki i miejsca pamięci narodowej. Typ ten uwzględnia również zieleńce na terenach osiedlowych , dające się wyodrębnić z przestrzeni osiedli, jako samodzielne tereny zieleni oraz zieleń towarzyszącą obiektom użyteczności publicznej, obiektom sportowym a także tereny zieleni o specjalnym przeznaczeniu .
Zieleń przyuliczna [ZK]	Tereny zieleni publicznej	Zieleń w pasach drogowych , o roli przede wszystkim estetycznej i zapewnienia ciągłości systemu terenów zieleni. Zieleń parkingów. Zieleń na rondach i ekranach akustycznych, zieleń przy trasach wylotowych.
Parki ekologiczne [ZPE]	Tereny zieleni publicznej	Zieleń urządzona o charakterze ekstensywnym z bogatą bioróżnorodnością i sprzyjająca retencji wód, w tym tereny zieleni, położone wzdłuż istniejących cieków wodnych i stawów, a także pełniące funkcje retencyjne (np. niecki infiltracyjne, stawy i rowy retencyjne, itp. elementy SUDS (<i>Sustainable Urban Drainage Systems</i>) ¹² . Zieleń nieurządzona stanowiąca naturalną obudowę zbiorników i cieków wodnych (bez elementów rekreacyjnych). Obszary objęte formami ochrony środowiska (rezerваты, użytki ekologiczne, itp.)
Zieleń przyforteczna [ZPF]	Tereny zieleni publicznej / Tereny wspomagające	Historycznie ukształtowaną zieleń Twierdzy Toruń. Zieleń urządzona i nieurządzona w otoczeniu obiektów fortecznych , Drogi rokadowe wraz z zielenią.

¹² SuDS (<https://www.susdrain.org/delivering-suds/using-suds/background/sustainable-drainage.html>)

Typologia terenów zieleni Torunia [TZ]		
Nazwa/Kolor na mapie:	Status terenu:	Opis:
Zieleń Starego Miasta [ZSM]	Przestrzenie publiczne	Zieleń występująca punktowo na placach, rynkach, deptakach w obrębie Starego Miasta.
Lasy parkowe (Parki leśne) [ZLP]	Tereny zieleni publicznej	Las komunalny urządzony celem udostępnienia dla ogólnej rekreacji; na terenie parku leśnego szata roślinna ma wielowarstwowy charakter leśny, ale występują w nim urządzenia typowe dla parków takie jak alejki, ławki, kosze, ławostoły, wiaty piknikowe/altany itp. Las komunalny - ogólnodostępny las nie stanowiący własności Skarbu Państwa, zarządzany i utrzymywany przez jednostki miejskie, niedostępny publicznie, lub o ograniczonej dostępności publicznej.
Zieleń towarzysząca zabudowie [ZPMU]	Tereny zieleni publicznej /Tereny uzupełniające	Tereny zieleni osiedlowej pełniące funkcje rekreacyjne i niedające się wyodrębnić z przestrzeni osiedli , jako parki i skwery. Zieleń osiedlowa niepełniąc funkcji rekreacyjnych. Zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej niedostępna publicznie.
Cmentarze [ZC]	Tereny uzupełniające	Teren służący do pochówku zmarłych (cmentarze komunalne, wyznaniowe, wojenne, mogiły zbiorowe związane z epidemiami chorób).
Ogrody działkowe [ZD]	Tereny uzupełniające	Teren ogrodów działkowych składający się z działek i terenu ogólnego, służącego do wspólnego korzystania, wraz z infrastrukturą ogrodową.
Tereny zieleni nieurządzonej		
Zieleń nieurządzona [Zn]	Tereny uzupełniające	Tereny otwarte niezagospodarowane pokryte roślinnością spontaniczną o różnym stopniu naturalności (opuszczone tereny rolnicze: ugory, odłogi, nieużytki, łąki nieużytkowane rolniczo), zadrzewienia nie będące lasami, zakrzewienia, zarośla, tereny nieurządzone towarzyszące zabudowie różnego typu lub jej pozostałościom, tereny poprzemysłowe, powojenne, po dawnych ogródkach działkowych, dawne wyrobiska i kamieniołomy; rezerwy terenów inwestycyjnych wyznaczonych w MPZP. i SUIKZP, obecnie niezabudowane i pokryte zielenią. Pola orne, użytki zielone np. pastwiska z zadrzewieniami śródpolnymi, sady, ogrody.
Lasy [ZL]	Tereny zieleni publicznej / Tereny wspomagające	Lasy Państwowe - lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, zarządzane przez PGL Lasy Państwowe (Nadleśnictwa), lub na gruntach innej własności, niedostępne publicznie, lub o ograniczonej dostępności publicznej.

TYPOLOGIA TERENÓW ZIELENI
 MIASTA TORUNIA - stan istniejący

- ZP Parki
- ZZP Skwery i zieleńce
- ZK Zieleń przyuliczna
- ZPE Parki ekologiczne
- ZPF Zieleń przyforteczna
- ZSM Zieleń Starego Miasta
- ZLP Lasy parkowe (Parki leśne)
- ZPMU Zieleń towarzysząca zabudowie
- ZC Zieleń cmentarzy
- ZD Ogrody działkowe
- Zn Zieleń nieurzędzona
- ZL Lasy

9. Indeksy i spisy:

Bibliografia i źródła:

- Bank danych lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <http://www.stat.gov.pl>
- Bergier T., Kronenberg J., Wagner I. Fundacja Sędzimir [red], Zrównoważony rozwój - Zastosowania 5, Praca zbiorowa, Kraków 2014
- Biskup K., Narębska B., Narębski L., Studium historyczno-konserwatorskie zewnętrznego pierścienia dawnej twierdzy Toruń, mpis (mpis: Urząd Konserwatora Miejskiego w Toruniu), Gdańsk-Kalisz-Toruń 1993
- Biały K. [red.], Lasy komunalne Torunia. Stan, Zagospodarowanie, Ochrona, Praca zbiorowa, Toruń 1998
- Cetkowski W. Koncepcja funkcjonalno - przestrzenna obejmująca rejon Parku Fortecznego Winnica z Fortem I w Toruniu, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu, Toruń 2007
- Chrzęszczyk M, Szymańska T, Plan Zarządzania Krajobrazem (Landscape Management Plan) http://mpu-torun.pl/wp-content/uploads/pdf/PlanzarzadzaniakrajobrazemLMP1dokument/CZESC_I_-_OPISOWA_CALOSC.pdf, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu, Toruń
- Ceynowa-Giełdon, Nienartowicz A., Roślinność fortyfikacji dawnej Twierdzy Toruń. Przewodnik, Toruń 1994
- Cyzman W., Różnorodność szaty roślinnej na terenie Kotliny Toruńskiej, Zakład Ekologii Roślin i Ochrony Przyrody, UMK Toruń 2008
- Czyżniewska L. Analiza wartości kulturowych pod kątem możliwości zainwestowania rekreacyjnego i turystycznego - w rejonie nadbrzeży Wisły w granicach administracyjnych miasta Torunia (Obszar objęty programem "Przywrócenia Wisły Miastu") Wydział Środowiska i Zieleni Urzędu miasta Torunia, Toruń 2006
- Czyżniewska L. Koncepcja funkcjonalno - przestrzenna obejmująca rejon ujścia Drwęcy w ramach projektu In Water - wykorzystanie śródlądowych dróg wodnych dla rozwoju regionalnego, Wydział Środowiska i Zieleni Urzędu Miasta Torunia, Toruń 2007
- Czyżniewska L. Koncepcja funkcjonalno - przestrzenna obejmująca rejon wyspy "Kępa Bazarowa", Zamku Dybowskiego i fortu kolejowego w Toruniu, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Toruń 2007
- Czyżniewska L. Koncepcja zagospodarowania terenu położonego przy bulwarze Filadelfijskim w Toruniu między mostem kolejowym, miejskimi murami obronnymi, przystanią AZS i Wisłą, Urząd Miasta Torunia, Toruń 2006
- Dane ze strony Biuletyn Informacji Publicznej, <http://www.bip.torun.pl>
- Dane ze strony MPU, <http://mpu-torun.pl>
- Dane ze strony Urzędu miasta Torunia, <https://www.torun.pl>
- Dane ze strony WFOSiGW <http://www.wfosigw.torun.pl>
- Dane ze strony WiOŚ w Bydgoszczy <http://www.wios.bydgoszcz.pl>
- Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Torunia, Toruń 2016
- Fedorowicz J., Antropogeniczne przeobrażenia środowiska geograficznego na terenie miasta Torunia, Toruń 1993
- Flanz S. i inni, Analiza walorów przyrodniczych pod kątem możliwości zainwestowania rekreacyjnego i turystycznego w rejonie nadbrzeży Wisły w granicach administracyjnych miasta Torunia Obszar objęty programem "Przywrócenia Wisły Miastu", Pracownia "Eko - Plan", Toruń 2006
- Flanz. S. i inni, Koncepcja funkcjonalno - przestrzenna obejmująca rejon Portu Drzewnego w Toruniu, Pracownia "Eko - Plan", Toruń 2007
- Kosmala M. [red.], Miasta wracają nad wodę, Praca zbiorowa, Toruń 2011
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Torunia na lata 2007 - 2015, Uchwała Nr 903/14 Rady Miasta Torunia z dnia 13.11.2014r.
Uchwała Nr 624/09 Rady Miasta Torunia z dnia 27 sierpnia 2009r.
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

- *Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Torunia, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu, Toruń 2004*
- *„Program zagospodarowania nabrzeży Wisły pod kątem rozwoju żeglugi pasażerskiej i turystycznej, kształtowania sportów wodnych oraz turystyki i rekreacji wodnej” - w rejonie nadbrzeży Wisły, w granicach miasta Torunia (obszar objęty programem „Przywrócenia Wisły miastu”)*
- *Rozporządzenia Nr 2/92 Woj.Tor. z dnia 10 grudnia 1992 r., Dz.Urz. Woj.Tor. Nr 27/92 poz. 178 (z późn. zm.)*
- *Seneta W., Dolatowski J., Dendrologia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002*
- *Strategia rozwoju miasta Torunia do 2020 r. Uchwała nr 935/2010 Rady Miasta Torunia z dnia 4.11.2010 r.*
- *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Torunia, Uchwała Nr 1032/06 Rady Miasta Torunia z dnia 18 maja 2006r.*
- *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Torunia, Uchwała Nr 805/2018 Rady Miasta Torunia z dnia 25 stycznia 2018r.*
- *SuDS (<https://www.susdrain.org/delivering-suds/using-suds/background/sustainable-drainage.html>)*
- *Szulc P. i inni, Analiza możliwości zagospodarowania nadbrzeży Wisły w granicach administracyjnych miasta Torunia, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu, Toruń 2007*
- *Szulc P. Koncepcja funkcjonalno - przestrzenna obejmująca rejon pomiędzy Portem Zimowym a terenem Central - Park w Toruniu, Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu, Toruń 2007*
- *Urząd Miasta Torunia/Miejska Pracownia Urbanistyczna w Toruniu, 2006-2008; dokumentacja określająca wizję zagospodarowania nadbrzeży Wisły w granicach miasta Torunia sporządzona w ramach projektu pn „Wykorzystanie śródlądowych dróg wodnych dla rozwoju regionalnego” o akronimie „In Water” (analizy i koncepcje funkcjonalno-przestrzenne)*
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150 j.t., ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U.10.185.1243 j.t , ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.09.151.1220 j.t., ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U.11.12.59 j.t.),*
- *Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U.05.239.2019 j.t., ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.08.199.1227, ze zm.)*
- *Wroński S. i inni, Koncepcja oferty turystycznej Bydgosko - Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego w ramach projektu In Water, Bydgoszcz 2007*
- *Wysocki C. Sikorski P. Zarys fitosocjologii stosowanej. Wyd. SGGW. Warszawa 2000*

Spis tabel:

Tabela 1 Typologia terenów zieleni Torunia.....	10
---	----

Spis rycin:

Rycina 1 Typologia terenów zieleni Torunia	12
--	----

Spis załączników:

Załącznik nr 1 Licencja nr WODGiK.7522.2.125.2017_04_CL1 z dnia 19.10.2017 roku	
---	--